

ODDAWAĆ SIĘ (36) *vb impf*

się (22), się (14).

o oraz *drugie a jasne*; -daw-, -daj-.

W formach tematów *praes*: oddaj- (13), oddaw- (11); oddaj- *SarnUzn*, *GrzegŚm*, *SkarŻyw* (5), *SarnStat*, *SiebRozmyśl*, *SkarKaz*; oddaw- *RejJóz*, *SeklKat*, *NiemObr* (2), *ArtKanc*, *KlonKr*; oddaj- : oddaw- *RejZwierc* (1:3), *LatHar* (1:1), *CzahTr* (1:1).

inf oddawać się (1). $\diamond$ *praes* 1 sg oddaję się (4), oddawam się (2). $\diamond$ 3 sg oddaje się (5) [w tym: *SkarKaz*](4v *może impers praes od oddawać*), oddawą się (3) [w tym: *RejJóz* H4 *może impers praes od oddawać*]. $\diamond$ 1 pl oddawamy się (3) *SeklKat*, *NiemObr*, *ArtKanc*, oddaj(e)m się (1) *SkarŻyw*. $\diamond$ 3 pl oddawają się (3), oddają się (2). $\diamond$ *praet* 3 sg m oddawał się (1). n oddawało się (1) [*może impers praet od oddawać*]. $\diamond$ 3 pl m pers oddawali się (3). $\diamond$ *con* 3 sg m by się oddawał (1). f by się oddawała (1). n by się oddawało (4) [*może impers con od oddawać*]. $\diamond$ *part praes act* oddając się (1).

Składnia dopełnienia sprawcy przy funkcji strony biernej: oddawać się od kogo (1).

Sł stp brak, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w. s.v. oddać*.

1. *Poddawać się czyjejs władzy, opiece, stawać się dobrowolnie czyimś służą* [wobec Boga (14), wobec człowieka (2), wobec szatana (2)] [w tym: *komu* (16), *czemu* (1)] (18) : *GrzegŚm* 28; *CzechRozm* 198v; Pánie Iezu Chryste przyimi to dziecię/ á opiekay fię tą máluczką coreczką moią: bo ciebie widzę prágnie/ y tobie fię łamá oddáie. *SkarŻyw* 224, 200, 224, 536; niektorzy z Dyablém poštánowanie czynili/ y one^{mv} fię po śmierci [...] oddawali. *NiemObr* 177, 113; Myć fię tobie oddawamy, rácz nas łam łprawować *ArtKanc* L9v.

oddawać się za kogo (1): chwycił fię vboftwá y naśládowania żywotá Iezufowego: iemu fię zá vcznía y łługę powolnego oddáiac *SkarŻyw* 383.

Zwroty: »z duszą i z ciałem się oddawać« (1): iáko fie Dijablóm z dułzą y z ciałem oddawali/ áby iedno Papiełtwá dołtác mogli *KrowObr* 37.

»wszytkiego się oddawać« (1): Pánie Iezu Chryšte [...]. Tobie fię wšzytkiego oddáie *LatHar* 653.

»na zamiłowanie [czyje] się oddawać« (1): Íłz fię nie cále ná zamiłowanie iego oddáiem/ winá ieft náłzáz *SkarŻyw* 31.

Szeregi: »oddawać się i poddawać« (1): tám fię nachrcie bogu oddawamy/ y poddawamy *SeklKat* V.

»oddawać się i polecać« (1): vkrzyżovánemu fię pokłoniłá/ mowiąc: Pánie tobie fię oddáie y polecam. *SkarŻyw* 159.

»oddawać się i poruczać« (1): przez nie [przyczynców moich] teraz oddawam fię/ y puruczam [!] miłóściwemu łercu twemu. *LatHar* 42.

Przen: Zalecać swój utwór (2) :

Zwrot: »oddawać się w łaskę [czyjáz komu], łasce [czyjej]« (1:1): Przetom roznych zabáwek nie rad omiełzkawał. Z ktorymi fię oddáie w łáłkę twoię tobie/ Profzę wważ nie Wierłze lecz łłuzbý me łobie. *CzahTr* A4v, A4.

2. *Wchodzić w związek małżeński; przen: o Chrystusie zwanym oblubieńcem [komu] (1) : Oto Oblubieniec wáłz/ drógę wam záchodзі [...] Y łam fię wam oddáie/ ze wšzyłką miłóścią SiebRozmyśl [M2].*

3. *Odnosić się, dotyczyć [komu] (1)* : ponieważ y łowá y rzecz s kfiąg Rodzáiu oddáie fie tu Synowi Bożemu *SarnUzn* C5v.

4. *Prawdopodobnie: Oddawać przysługi, być pożytecznym [czemu] (1)* : DObrze fie oddáie [...] R.P. náfzá Chelmfka ziemiá: bo w krótkim czásie zá mégo wieku, wiele ztąd wyfzło zacnych ftrózków R.P. *SarnStat* 454.

5. [*Ślubować, zobowiązywać się [ze zdaniem dopełnieniowym]*]: Drugie, że ministrowie waszy śluby przy stanu panieńskim czynią a nad to się oddawają, jakoby już nigdy w stan małżeński wstąpić nie mieli *AktaSynod* I 135.]

6. *W funkcji strony biernej (15)* :

a. *Być dawanym (2)* :

Przen: Być dedykowanym [komu] (1) :

Szereg: »oddawać się i pod obronę poruczać« (1): Przyimiż W.K.M. to pińanie moje/ ktore fie W.K.M. oddáie y pod obronę porucza. *SkarKaz*)(4v.

α. *Być zwracany; przen (1)* :

Fraza: »ciało ziemi się oddawa« (1): chociaż ciáło ziemi fie oddawa, Przedsię nam ławá miásto życia fława. *KlonKr* F3v.

b. *Być odwzajemnianym [w tym: komu (9)] (10)* : Dobrodzieyfthwá co nas nic nie kofztuią/ á przedfie nam oddáią. *RejZwierc* Bv [*idem*] 95; [Tá też [*ziemia tłusta a gęsta*] áczkolwie pracą zádawa wiefłzá/ wfzákoż się praca oddawa. *Cresc* 1571 140].

oddawać się czym (1): Bo iedni to [*miłosierdzie*] ftroią dla pychy/ drudzy dla wftydu/ drudzy tefz áby fie im tho zafię do [*lege: od*] onych mnieyfzych/ co im iákie dobrodzieyftwá czynią/ ábo flufbámi/ ábo wyflawianiem/ ábo czym infzym/ oddawáło. *RejPos* 170v.

Zwroty: »rowno się oddawać« (2): *RejZwierz* 12v; áby rowno złemu iáko y dobremu wfzythkofie oddawáło. *RejZwierc* 55.

»sowito (a. sowicie) się oddawać« [*szyk zmienny*] (3): Ale fie to więcz koźdemu oddawa łowito A iako więcz kto zafluży takie bywa mito *RejJóz* H4; *RejZwierc* 95 [2 r.].

»oddawać się wzajem« (1): Coby fie im [*wrogom Polski*] też czáfem mogło oddáć fnádnie/ [...] Iednoby trzebá lepfzey pieczy y dbáłości/ Aby fie oddawáło wzajem ich miłości. *RejZwierc* 183v.

W przen (1) :

Zwrot: »rowną się miarką oddawać« (1): Tá miłość gdy co dzień/ tho bárziefy siłę brác/ (zá tym iż z drugiefy ftrony rovną fie miarką oddawáło) poczęłá: [...] *GórnDworz* M7 v.

c. *Być czynionym, wyświadczanym [komu] (3)* :

Frazy: »cześć i chwała (a. chwała i cześć) się oddawa« (2): *NiemObr* 119; áby ták tobie odkupicielowi [...] cześć y chwałá przyfłtoynie y godnie fie oddawáła *LatHar* 352.

»pokłon się oddaje« (1): áby fie mu [*Bogu*] zá to pokłon powinny oddawał *SkarKaz* 39b.

Formacje współrdzenne cf 1. DAĆ SIĘ.